

**สภาพ ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนถึงแวกด้อมศึกษา
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ**

นางสาวเยาวลักษณ์ พลอยแดง



สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสูงศึกษา ภาควิชาพลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-639-100-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**STATE, PROBLEMS AND NEEDS IN THE INSTRUCTIONAL MANAGEMENT OF
ENVIRONMENTAL EDUCATION ACCORDING TO THE OPINIONS OF THE
ADMINISTRATORS AND TEACHERS IN PRIMARY SCHOOLS UNDER
THE JURISDICTION OF THE NATIONAL
PRIMARY EDUCATION COMMISSION**



Mrs. Yaowahuk Ploydang

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Educational in Health Education**

Department of Physical Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-639-100-3

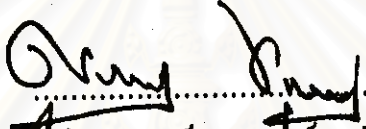
หัวข้อวิทยานิพนธ์ สภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนการสอนถึงแวดล้อมศึกษา
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

โดย นางสาวเขวถักษณ์ พลอยแดง

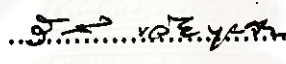
ภาควิชา พลศึกษา

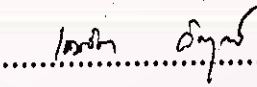
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เอมอัชณา วัฒนบูรานนท์


บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

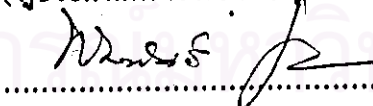
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุกวัฒน์ สุติววงศ์)

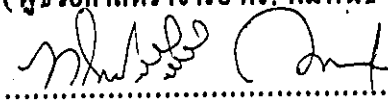
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. รัชณี ขวัญบุญจันทร์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เอมอัชณา วัฒนบูรานนท์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวันนา สุวรรณเขตนิกม)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิพย์ศิริ กาญจนวาทิ)

ชาวอังกฤษ พลอยแดง : สภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาตาม
ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ (STATE, PROBLEMS AND NEEDS IN THE INSTRUCTIONAL MANAGEMENT OF
ENVIRONMENTAL EDUCATION ACCORDING TO THE OPINIONS OF THE ADMINISTRATORS
AND TEACHERS IN PRIMARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE NATIONAL
PRIMARY EDUCATION COMMISSION) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร. เอ็มอัชมา วัฒนบูรานนท์, 237 หน้า
ISBN 974-639-100-3.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพ ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อม
ศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา จำนวน 409 คน และครูผู้สอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จำนวน 409 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่ง
แบบสอบถามทางไปรษณีย์ จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอ
ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายและแนวทางในการจัดการเรียน
การสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาทั้งแบบเป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร มีการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อม
ศึกษาตามเนื้อหาในหลักสูตรกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและมีการประเมินผลการเรียนการสอนโดยวิธีวัดประสงฆ์
ของกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต วิธีการสอนที่ครูส่วนใหญ่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนคือการบรรยาย คือ
ประกอบการเรียนการสอนส่วนใหญ่ครูนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ทางโรงเรียนจัดให้มีส่วนใหญ่คือ
การจัดโครงการที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา ส่วนการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาส่วนใหญ่
ใช้วิธีพิจารณาคุณค่าผลงานที่นักเรียนได้รับมอบหมาย สำหรับงบประมาณที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา
ส่วนใหญ่ได้งบประมาณจัดสรรจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในลักษณะของวัสดุอุปกรณ์ คือ
ประกอบการเรียนการสอน เอกสารสิ่งพิมพ์และแบบเรียน

2. ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยส่วนรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมากทุกๆ ด้าน เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่าด้านสื่อการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับมาก

3. ความต้องการในการจัดการเรียนการสอน โดยส่วนรวมมีความต้องการในการแก้ไขปัญหาคาดการจัดการเรียน
การสอนในระดับมากทุกๆ ด้านเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความต้องการในการแก้ไขปัญหาด้าน
บุคลากร และครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ามีความต้องการในการแก้ไขปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน

3971407127

HEALTH EDUCATION

##

KEY WORD:

MAJOR STATE / PROBLEM / NEED / INSTRUCTIONAL MANAGEMENT / ENVIRONMENTAL EDUCATION / OPINION / ADMINISTRATOR / TEACHER

YAOWALUK PLOYDANG : STATE, PROBLEMS AND NEEDS IN THE INSTRUCTIONAL MANAGEMENT OF ENVIRONMENTAL EDUCATION ACCORDING TO THE OPINIONS OF THE ADMINISTRATORS AND TEACHERS IN PRIMARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION : THESIS ADVISOR : ASST. PROF. AIMUTCHA WATTANABURANON ,Ed.D. 237 pp. ISBN 974-639-100-3.

The purpose of this research was to study the state, problems and needs in the instructional management of environmental education according to the opinion of the administrators and teachers in primary schools under the Jurisdiction of the National Primary Education Commission. The sample was composed of 409 administrators and 409 teachers who taught in the life experience course. The questionnaires were sent by mail. The data were returned and then analyzed in terms of percentages, means and standard deviations.

The results were as follows:

1. The schools had the policy and plan for the instructional management of environmental education both officially and unofficially. The instructional management was based on the content and the objectives of the life experience course. Lecturing was mostly used in teaching. Most teachers used local resources as their visual aids. The extra curriculum activity was the organizing environmental education projects. For the measurement and evaluation, the teacher evaluated from correcting the quality of students' assignment. Most budget received from the Office of the National Primary Commission was in the form of materials, audio visual aids, articles and text books concerning environmental education.
2. The problems of the instructional management of environmental education were considered as the high level in at all area. When considering in each area, both administrators and teachers expressed their opinions that the problems in the area of learning-teaching media were at the high level.
3. The needs instructional management were at the high level in all area. When considering in each area, most in the administrators expressed their opinions that the problems of personnel problem-solving were at high level. The problems of learning-teaching media were considered from the teachers as at the high level.

ภาควิชา..... พลศึกษา.....

สาขาวิชา..... สุขศึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2540.....

ลายมือชื่อนิสิต..... อนุช อนุช.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... อนุช อนุช.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยความกรุณาจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เหมอัชฌา วัฒนบูรานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดาวิชัย ตุกกริ ที่ให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนให้ข้อคิดต่างๆ ในการวิจัย ด้วยความเอาใจใส่ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านในคณะครุศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณาจารย์ในภาควิชาพลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้อบรมสั่งสอนให้การศึกษาแก่ผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณพระพรหมคุณาภรณ์ (ค. เจียม ฤทธะวณิช) ที่ให้ทุนสนับสนุนในการเรียน และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนสนับสนุนในการทำวิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่กรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสงบ พลอยแดง คุณแม่สายทอง พลอยแดง คุณอาสมนึก นันทะวัน คุณอาสำเนา นันทะวัน คุณพี่เอี่ยมพร หดินเจริญ ที่คอยให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณบุปผา แสงสุพรรณ คุณราวดี ไชยศรี คุณวัชรวรรณ สุวรรณเวช และเพื่อนร่วมงานโรงพยาบาลกรุงเทพทุกท่าน ที่เป็นผู้ให้การสนับสนุนในการศึกษาด้วยดีตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณให้แก่ผู้ให้การช่วยเหลือผู้วิจัยทุกท่าน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.5 คำจำกัดความของการวิจัย.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
2.1 ตั้งแวดล้อมศึกษา.....	5
2.2 การจัดการเรียนการสอนตั้งแวดล้อมศึกษา.....	21
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	56
3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	56
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	57
3.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	58
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	60
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	154
รายการอ้างอิง.....	177

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก.....	186
ภาคผนวก ก.....	187
ภาคผนวก ข.....	191
ภาคผนวก ค.....	192
ภาคผนวก ง.....	217
ภาคผนวก จ.....	226
ภาคผนวก ฉ.....	236
ประวัติผู้วิจัย.....	237



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	จำนวนและร้อยละของผู้บริหาร โรงเรียนจำแนกตามสถานภาพส่วนตัว และประสบการณ์ในการทำงาน.....	62
2	จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จำแนกตามสถานภาพส่วนตัวและประสบการณ์ในการสอน.....	65
3	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้บริหารต่อสภาพการจัดการเรียน การสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาด้านการจัดการ ในโรงเรียนประถมศึกษา.....	68
4	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้บริหารต่อสภาพการจัดการเรียน การสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาด้านบุคลากร ในโรงเรียนประถมศึกษา.....	74
5	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้บริหารต่อสภาพการจัด การเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาด้านวัสดุอุปกรณ์ในโรงเรียน ประถมศึกษา.....	77
6	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้บริหารต่อสภาพการจัดการเรียน การสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาด้านงบประมาณในโรงเรียนประถมศึกษา.....	79
7	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของครูต่อการจัดการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมศึกษาด้านการจัดเนื้อหาในโรงเรียนประถมศึกษา	81
8	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของครูต่อการจัดการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมศึกษาด้านกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา..	85
9	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของครูต่อการจัดการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมศึกษาด้านสื่อการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษา	89
10	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของครูต่อการจัดการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมศึกษาด้านการวัดและประเมินผลการสอนในโรงเรียน ประถมศึกษา	91
11	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของ ผู้บริหารต่อปัญหาการบริหารการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านการจัดการในโรงเรียนประถมศึกษา	93
12	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของ ผู้บริหารต่อปัญหาการบริหารการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา	98

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
22	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็น ของผู้บริหารต่อความต้องการในการแก้ไขปัญหาการบริหารงาน การจัดการเรียนการสอนถึงแวดล้อมศึกษาด้านบุคลากรใน โรงเรียน ประถมศึกษา128
23	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของ ผู้บริหารต่อความต้องการ ในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการเรียน การสอนถึงแวดล้อมศึกษาด้านวัสดุอุปกรณ์ใน โรงเรียนประถมศึกษา130
24	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็น ของผู้บริหารต่อความต้องการในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการ เรียนการสอนถึงแวดล้อมศึกษาด้านงบประมาณใน โรงเรียนประถมศึกษา.....132
25	ร้อยละของความคิดเห็นของผู้บริหารต่อความต้องการ ในการแก้ไขปัญหา การบริหารในการจัดการเรียนการสอนถึงแวดล้อมศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษา134
26	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็น ของครูต่อความต้องการในการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอน ถึงแวดล้อมศึกษาด้านการจัดเนื้อหาในโรงเรียนประถมศึกษา136
27	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็น ของครูต่อความต้องการในการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอน ถึงแวดล้อมศึกษาด้านกิจกรรมการเรียนการสอนใน โรงเรียนประถมศึกษา.....141
28	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็น ของครูต่อความต้องการในการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอน ถึงแวดล้อมศึกษาด้านสื่อการเรียนการสอนใน โรงเรียนประถมศึกษา146
29	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็น ของครูต่อความต้องการในการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอน ถึงแวดล้อมศึกษาด้านการวัดและประเมินผลการสอนในโรงเรียน ประถมศึกษา149
30	ร้อยละของความคิดเห็นของครูต่อความต้องการในการแก้ไขปัญหาการ บริหารการจัดการเรียนการสอนถึงแวดล้อมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา152